

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 62/21
V Luxemburgu 15. apríla 2021

Návrhy generálnej advokátky vo veci C-490/20
V.M.A./Stolična obština, Rajon „Pančarevo“

Pokiaľ ide o uznanie rodičovstva dieťaťa páru rovnakého pohlavia v Európskej únii, generálna advokátka Kokott je za nájdenie rovnováhy medzi národnou identitou členských štátov a právom dieťaťa a jeho rodičov na voľný pohyb

Konkrétne, členský štát musí uznať rodičovstvo dieťaťa na účely výkonu práv, ktoré občanom Únie priznáva právo EÚ. Môže sa však odvolávať na svoju národnú identitu a svoju koncepciu tradičnej rodiny, aby odmietol uznať toto rodičovstvo na účely vystavenia rodného listu v súlade so svojím vnútroštátnym právnym poriadkom

Spor sa týka manželského páru pozostávajúceho z dvoch žien, z ktorých jedna, V. M. A., je bulharskou štátnou príslušníčkou, zatiaľ čo druhá je štátnou príslušníčkou Spojeného kráľovstva, ktorým sa v Španielsku ako členskom štáte ich pobytu narodilo dieťa. V rodnom liste vydanom španielskymi orgánmi sú obe ženy označené ako „matky“ dieťaťa.

Pani V. M. A. následne požiadala príslušný bulharský orgán o vydanie rodného listu dcéry, ktorý je potrebný na vydanie bulharského dokladu totožnosti, s uvedením oboch žien ako rodičov. Mestský úrad v Sofii (Bulharsko) jej však nariadil, aby uviedla, ktorá z dvoch manželiek je biologickou matkou, pričom poukázal na to, že v bulharskom vzore rodného listu je uvedená len jedna kolónka pre „matku“ a ďalšia kolónka pre „otca“, pričom každá z týchto kolónok môže obsahovať len jedno meno. Po tom, ako pani V. M. A. odmietla poskytnúť požadované informácie, tento orgán jej žiadosť zamietol.

Toto zamietnutie sa podľa Mestského úradu v Sofii zakladá na nedostatku informácií o biologickej matke a na skutočnosti, že zápis dvoch rodičov ženského pohlavia do rodného listu je v rozpore s verejným poriadkom Bulharska, ktoré nepovoľuje manželstvá medzi osobami rovnakého pohlavia. Pani V. M. A. podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Administrativen sad Sofija-grad (Správny súd mesta Sofia).

Tento súd sa Súdneho dvora v podstate pýta, či je odmietnutie vnútroštátnych orgánov zapísať narodenie bulharského dieťaťa, ku ktorému došlo v inom členskom štáte a je potvrdené rodným listom, v ktorom tento členský štát uvádza dve matky, v rozpore s právom Únie.

Generálna advokátka Juliane Kokott na úvod poznamenáva, že v rozpore s tým, čo uvádza vnútroštátny súd, nemožno s istotou tvrdiť, že dieťa je bulharským štátnym príslušníkom. Toto tvrdenie bulharská vláda spochybnila vzhľadom na to, že bulharskú štátnu príslušnosť nadobúda automaticky každá osoba, ktorá má aspoň jedného bulharského rodiča, zatiaľ čo v prejednávanej veci nie je totožnosť biologickej matky známa.

Generálna advokátka uvádza, že ani v prípade, keď dieťa nie je bulharským štátnym príslušníkom, a teda nie je občanom Únie, táto situácia nespadá mimo pôsobnosti práva Únie. V takom prípade totiž ostáva otvorenou otázka, či pani V. M. A. ako občianka Únie, ktorá využila svoje právo na voľný pohyb a stala sa matkou dieťaťa spolu so svojou manželkou na základe práva iného členského štátu, môže požiadať svoj členský štát pôvodu o uznanie tejto situácie a vydanie rodného listu, v ktorom budú obe ženy označené ako rodičia dieťaťa.

Ďalej generálna advokátka Kokott pripomína, že právo Únie neupravuje pravidlá týkajúce sa určenia civilného stavu osoby, a osobitne rodičovstva. Členské štáty však musia svoje právomoci

v tejto oblasti vykonávať v súlade s právom Únie. Spresňuje, že právo na voľný pohyb v Európskej únii zahŕňa právo viesť bežný rodinný život tak v hostiteľskom členskom štáte, ako aj v členskom štáte pôvodu občana Únie. V prejednávanej veci pani V. M. A. a jej manželka platne získali postavenie rodičov dieťaťa podľa španielskeho práva a so svojou dcérou v Španielsku vedú skutočný rodinný život. Neuznanie týchto rodinných vzťahov by pritom vytvorilo vážne prekážky pre rodinný život v Bulharsku, a to až do tej miery, že by to pani V. M. A. odrádzalo od návratu do svojej krajiny pôvodu.

Rovnaké úvahy sa vzťahujú na situáciu dieťaťa aj za predpokladu, že je bulharským občanom, a teda má postavenie občana Európskej únie. Okrem toho je podľa bulharského práva vydanie rodného listu podmienkou vydania bulharského dokladu totožnosti, a preto by odmietnutie jeho vydania ohrozilo účinný výkon práva dieťaťa na slobodu pohybu.

Generálna advokátka sa preto domnieva, že odmietnutie bulharských orgánov vystaviť požadovaný rodný list predstavuje prekážku práv, ktoré právo Únie priznáva pani V. M. A., a pokiaľ je jej dieťa bulharským štátnym príslušníkom, aj tomuto dieťaťu.

Následne sa generálna advokátka venuje preskúmaniu toho, či národná identita, na ktorú sa odvoláva Bulharsko, môže odôvodniť toto odmietnutie. Podľa tohto členského štátu spočíva zásah do národnej identity v tom, že požadovaný rodný list nerešpektuje pojem „tradičnej“ rodiny zakotvený v bulharskej Ústave, ktorý podľa tohto členského štátu nevyhnutne znamená, že dieťa môže mať len jednu matku (alebo otca). Generálna advokátka sa domnieva, že rodinné právo je vyjadrením vlastnej koncepcie štátu na politickej aj sociálnej úrovni. Vymedzenie rodičovstva na účely vnútroštátneho rodinného práva preto môže spadať pod základné vyjadrenie národnej identity členského štátu. Z toho vyplýva, že na zachovanie existencie oblastí vecných právomocí vyhradených členským štátom je potrebné obmedzenie intenzity preskúmania zo strany Súdneho dvora. V dôsledku toho, pokiaľ ide o túto podstatu národnej identity, odvolávanie sa na ňu nemôže byť predmetom kontroly proporcionality.

Napriek tomu podľa generálnej advokátky **povinnosť uznať rodinné väzby založené v Španielsku výlučne na účely uplatnenia sekundárneho práva¹ EÚ v oblasti voľného pohybu občanov nemení pojem rodičovstva alebo manželstva podľa bulharského rodinného práva** a nevedie ani k zavedeniu nových pojmov. V dôsledku toho takáto povinnosť nezasahuje do základného vyjadrenia národnej identity, a zároveň odstraňuje značný počet prekážok voľného pohybu, ako sú neistoty týkajúce sa práva britskej matky dieťaťa na pobyt alebo možnosti tejto matky voľne sa pohybovať s dieťaťom. Vzhľadom na obmedzený vplyv tejto povinnosti na bulharský právny poriadok odmietnutie uznať rodičovstvo dieťaťa, pokiaľ ide o pani V. M. A. a jej manželku na tieto účely, presahuje rámec toho, čo je nevyhnutné na zachovanie cieľov, na ktoré sa odvoláva Bulharsko.

Bulharsko teda **nemôže odmietnuť uznať rodičovstvo dieťaťa** na účely uplatnenia sekundárneho práva Únie týkajúceho sa voľného pohybu občanov z dôvodu, že bulharské právo nepozná ani inštitút manželstva osôb rovnakého pohlavia, ani materstvo manželky biologickej matky dieťaťa. Ak je dieťa bulharským štátnym príslušníkom, znamená to najmä, že Bulharsko mu **musí vydať doklad totožnosti** alebo cestovný doklad, **v ktorom sa ako rodičia uvádzajú pani V. M. A. a jej manželka**, aby dieťa mohlo cestovať s každým zo svojich rodičov osobitne.

Bulharsko však **môže** s odvolaním sa na národnú identitu **odôvodniť odmietnutie uznať rodičovstvo dieťaťa**, ako je uvedené v španielskom rodnom liste, na účely vyhotovenia rodného listu určujúceho rodičovstvo tohto dieťaťa **v zmysle vnútroštátneho rodinného práva**.

¹ Najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), ako aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie (Ú. v. EÚ L 141, 2011, s. 1).

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106